

Lumina Satelor

On. Red. «Asociațiunea»

Loco (str. Șaguna 6)

Foaie săptămânală pe

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an . . . . . Lei 40—
 Pe o jumătate de an . . . . . „ 20—
 Pe un pătrar de an . . . . . „ 10—

— Un număr 1 Leu. —

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Redactor responsabil: Preotul Iosif Trifa.

ANUNȚURI

se primesc la administrația din strada Mitropoliei 45.

PREȚUL ANUNȚELOR:

Un șir petit 3 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Ca o vatră de foc

e pământul în această vreme de secetă îndelungată. Au trecut săptămâni de zile de când nu s'a mai lăsat picătura de ploaie pe pământ.

Arde țărâna sub picior și iarba scorojită s'a uscat, iar foile răsucite ale păpușoiului mor veștejite înainte de vreme, ca toamnă de brumă. Vântul cu suflări de pară ridică nori de praf din pajiște, ca dintr'o cale bătută. Nori alburii se ridică uneori la cheutorile cerului, dar n'apucă să se îndeșească și căldura soarelui îi înghite. Această secetă îndelungată urmând primăverii ploioase și răci împuținează nutrețul și micșorează recolta de cucuruz din țară. Când pământul își încuie visteriile sale, lipsurile cresc.

Așa e cu economia pământului, când dă Dumnezeu se bucură toate răzoarele, iar când e uscăciune din samă afară, ori umezeală prea multă, toate nădejtile se spulberă și plugarul se alege cu truda și cu sudoarea.

Dar seceta și uscăciunea și în alt loc e stricăcioasă. Ca o vatră de foc e vieța multora din lumea de azi.

Steaua norocului a strălucit necurmat unora, cărora le-a mers tot în plin. Au scăpat teferi din războiu, au speculat, s'au învățat și au isbutit. Multe familii înstărite s'au destrămat, iar altele s'au ridicat și au ajuns de frunte. Dar aceasta nu e pacostea cea mai mare.

Războaiele au darul să învețe lumea să nu se lege morțiș de averi și de huzurare.

Uscăciunea și răul stă în altceva, că îndemnurile bune trec nebăgate în seamă, bisericile cinstei și ale omeniei rămân pustii și lumea se îmbulzește în capiștea speculei, a lenii și a fărădelegii.

De milă cui să se deschiză incuitorile cerului și să pogoare binecuvântarea pe pământ?

Insă să alergăm după lumină, să ne desbrăcăm de poftă rele și să punem toate puterile în muncă folositoare, să facem loc încrederii și nădejzii și acestea vor cădea ca niște ploi răcoritoare în vieța noastră, depărtând trista uscăciune de azi.

Moldovenii în România mare.

De opt ani, până în vara aceasta, n'am mai avut prilejul să intru în sufletul moldovenilor, ca altădată.

Acum împrejurările m'au dus în Moldova cea bogată în roade, am umblat de colo până dincolo, am intrat în vorbă cu unul și cu altul.

Spre uimirea mea, m'am convins, văzând realitatea cu ochii, că moldoveanul a rămas același la inimă și la suflet, așa cum îl știam dinaintea războiului mondial.

Numai ceva îl deosebește astăzi de ceceea a fost odată: vremurile grele prin care a trecut el laolaltă cu pământul lui, i au picurat în adâncul sufletului amărăciunea lipsei, brăzdându-i fața cu urme adânci de suferință.

Dela faptul că au stat în atingere cu Rușii, că cei mai tineri au fost pe front, în fața inamicului, că mulți au fost în captivitate (prinoare), ne-am fi așteptat să găsim o nouă credință și dă în inima lui, sau în cazul cel mai rău, o zdruncinare sufletească păgubitoare societății.

Dar nu. Moldoveanul poartă aceeași dragoste față de aproapele, de Țară și de Tron, ca mai înainte.

Se duce regulat la biserică, aprinde lumânărică la icoana Maicii Domnului, își dă bună ziua când te întâlnește.

Ochii lui nu caută pieziș la avutul altuia; te privește în ochi cu drag ca pe un frate.

Se culcă devreme și se scoală foarte de dimineață ca să pornească la muncă cea dătătoare de sănătate a câmpului.

Pe dânsul războiul nu l-a înrăutățit; ba l-a făcut mai bun, mai milos, mai dornic. Politica?

Moldoveanul nu știe nici astăzi ce este politică, cine o conduce; unii nu vor să știe nici ce partid este la cârma țării.

Pentru el politică, înseamnă munca de toate zilele ostenitoare, care îi aduce pâinea pe masă.

Politica o fac și o încurcă toți derbedei, fără nici un așezământ statornic în viață. Aceștia mint lumea.

Țăranul moldovean, căci despre acesta vorbesc, a rămas curat la suflet ca o floare de cireș.

Ce știe el despre liberali? conservatori? țărăniști? Nimic. Nici ce vor unii, nici ce vor alții.

Rog pe conducătorii partidelor să nu creadă că au putut îmbrățișa țara cu fâgăduelile lor, sau au luminat-o cu lămuririle date prin gazete asupra politicii ce fac.

Firmile agățate la orașe, sfaturile fugare ale conducătorilor, n'au dat nici o roadă.

Adevărata politică, atunci va prinde rădăcină în sufletul poporului de jos, când la sate se vor trimite apostoli, cari să sămene cuvântul adevărului zi și noapte neschimbat.

Țăranii aduși la orașe cu sila ca să asculte glasul pițigăit al vreunui vorbitor de rând, se întorc acasă zăpăciți.

Educația politică la sate trebuie să se facă zi cu zi, an cu an, cu pricepere și pe îndelete.

Atâtea partide se schimbă, atâtea credinți se încearcă să se întărească la sate, încât una nu prinde bine rădăcină și îndată vine alta peste cea dintâi, de se înăbușă amândouă la un loc.

Dacă sufletul moldoveanului și astăzi este așa de curat și de cinstit, cum sunt toate sufletele Românilor de pretutindeni, rămase neotrăvite de răutățile lumii, luminătorii orașelor și mai ales ai satelor trebuie să înceapă creșterea și educația poporului.

Această creștere și educație să se facă la lumina zilei în ochii tuturor, nu pe șoptite, nu pe la colțuri, pentruca să știe dreapta ce face stânga.

Poporul trebuie ridicat de unde se găsește acum; să nu-l ridicăm prin cuvântări goale, amăgitoare, prin îndemnuri vătămătoare.

În România mare poporul nu trebuie să știe atâta cât știa și în România mică de altfel.

Poporul nu trebuie să urmeze pe drumul luminării lui cărările partidelor politice. Poporul să nu se țină de poala hainei cutărui om năzdrăvan al zilei, care se prăbușește odată cu partidul dela cârma țării.

Poporul trebuie dus pe același singur drum, pe drumul tuturor Românilor buni: pe drumul muncii cinșite, pe drumul muncii spornice, care cu adevărat duce la mulțumirea îmbelșugată a tuturor, la fericirea Patriei și la întărirea României mari.

Dați poporului cărți multe de citit. Dați-i acele cărți de unde el poate să învețe cum dintr'un fir de grâu se poate scoate o sută de fire; cum dintr'o cărămidă pusă de fiecare împarte se poate înălța o școală și o biserică.

Nu otrăviți poporul cu gazetele de astăzi. Și e neîntrecut de bine că aceste gazete foarte rar ajung în mâna poporului la sate.

Dar să nu-l lăsăm în întuneric. Nici odată pământul nu se urcă la lumina soarelui ca să se încălzească, ci totdeauna lumina se coboară pe pământ, făcându-l să fodiască.

Voi, luminători, coborâți-vă lumina minții voastre de sus ca să ajungă curată în popor, căci pământ este încă mult de arat, pământul este bun, dătător de roade. Arați-l, semănați-l la vreme, cât timp candela curăției nu apune în inima poporului.

Zarand.

Volbură Poiană.

Multe patimi stau ascunse în om și nu așteaptă decât prilej prielnic pentruca să izbucnească. Numai o creștere bună le poate preveni și scoate din rădăcină.

Din țară.

Marea adunare (congresul) învățătorilor ardeleni s'a ținut de curând la Cluj. Adunările oricărei tagme de oameni aduc întotdeauna foloase însemnate prin sfaturile și hotărârile lor, când țin seamă numai de binele obștesc. În adunarea învățătorilor noștri s'au petrecut și lucruri de bună îndrumare pentru viața școalelor, chemate să lumineze cărările vieții poporului.

Dar s'au auzit acolo și cuvinte, cari n'ar trebui să fie rostite niciodată, mai ales nu din partea celor chemați să conducă poporul dela sate. Învățătorii noștri în dorul de a vedea odată statificate școalele au avut cuvinte aspre și de osândă nedreaptă la adresa bisericii. Au uitat că la noi școala s'a înfiripat sub aripile ocrotitoare a le bisericii și că această biserică-românească i-a crescut, cum i-a putut, până în vremile de acum. Cât de greșită este părerea de a scoate școala din legătura cu biserică și cu poporul și a o pune numai în grija statului, se vede și din felul cum judecă un om de școală a le cărui îndemnuri le tipărim în altă parte a gazetei sub titlul: «Școală ori Biserică»? Și nu mai puțin iasă la iveală rătăcirea lor din străduințele țărânimii din vechiul Regat, despre cari am mai scris, și cari se întrec să-și facă școale fără ajutorul statului, dând sume mari, în vremece la noi se agită poporul să se lapede de școală. Și acolo n'a fost în trecut decât școală făcută și susținută de stat. Da, înțelegem pe învățător să-l plătească statul, că prea ne sunt slabe puterile și prea multă sărăcia lor ca să poată acoperi poporul toate cheltuielile. Dar nu înțelegem de ce să nu ajute și biserica și poporul pe cât poate. Și amândouă, mână în mână, școala și biserica să îngrijască de creșterea și luminarea mulțimii, pentru fericirea ei.

Oameni buni înțelegeți și vă împotriviți despărțirii școalei, de biserică, ca să nu cădem în rătăcirea altor neamuri, cari au rupt legătura dintre cele două așezăminte și au îngăduit ca luminarea minții, din partea școalei, să se facă în nepotrivire cu lucrarea bisericii: de îmbunătățire a inimei și de îndreptare a sufletului omnesc, deși amândouă, întregindu se dau pe omul întreg.

Slujbașii statului au ținut o nouă întrunire la București în 6 August, pentru a se sfătui cum ar putea să iasă din starea rea în care se găesc. În adevăr acești soldați, pe umeri și munca cărora se razimă bunul mers al țării în vreme de pace, au rămas într-o stare nelămurită și neîmpăcată. Legile privitoare la funcționari nu sunt la fel în vechiul Regat, în Ardeal și Bucovina și până acum, ca și în alte multe laturi a le vieții în noua țară întregită, nu s'au putut face orânduiri la fel pentru toți. Trebuința a adus cu sine să fie trimiși slujbași din vechiul Regat printre cei din provinciile alipite și mai puțini de aici să fie așezați printre cei de acolo. Așa s'a făcut un fel de tulburare, care a dat naștere uneori la frecări, mai ales când funcționarii erau așezați, ori mutați, din pricini politice.

O altă latură a nemulțămirilor era plata prea puțină față de scumpetea ce crește mereu.

Nemulțumirile au pus în mișcare pe funcționari. Ei au făcut un statut care cuprinde rânduișla numărării, a drepturilor și datorințelor lor, precum și a plăților după dreptate și în măsura muncii pe care o fac pentru țară. Se așteptau acum ca cererile lor să fie primite de guvern, căci altcum cei mai mulți erau de părere să facă grevă, folosindu se de arma care a câștigat biruință de cele mai multeori pe seama muncitorilor.

În urma unei sfătuirii cu ministrul trezoreriei din lăuntru s'a amânat însă o hotărâre până la 17 Septembrie. Ministrul le-a făgăduit să le împlinescă dorințele îndreptățite; să facă lege statutul care orânduiește viața slujbașilor și plata lor.

Nici nu se putea altfel. Odată trebuie să se facă dreptate pe seama tuturor și

astfel și pentru slujbașii plătiți de stat, după ce plugarilor li-se împarte pământul, și lucrătorilor, li-s'a orânduit soarta, aproape pe dea'ntregul după dorințele lor.

Uniunea maghiară și-a ținut marea adunare la Cluj. Scrisesem și noi că guvernul mai de mult desființase această societate ungurească, pentru că se ocupa de lucruri la cari nu avea dreptul, câtă vreme nu avea un statut încuviințat de guvern. Acum Ungurii au cerut ca societatea lor să se poată ocupa de toate laturile vieții ungurești, ca națiune și să fie recunoscută ca reprezentanță a întregii ungurimi din țară. Ca atare să fie înscrisă și în legea de temelie (constituție) a statului, ce va trebui alcătuită pentru orânduire de nou țării întregite. Rămâne acum să se vadă dacă conducătorii țării găesc străduințele ungurești în deplină potrivă cu interesele statului român, ori doară ungurii vreau să-și facă stat în stat, lucru care nu poate fi îngăduit.

Ce se întâmplă în lumea mare?

Sfatul dela Londra se ține pentru a statornici o înțelegere asupra despăgubirilor, pe care are să le plătească Germania Franței, pe urma războiului. Germania s'a plâns că nu mai poate plăti datoriile și a cerut o amânare. Franța este aplicată să mai aștepte, dar cere să i-se dea chezașie deplină că va plăti. Și pentru a fi sigură, vrea cu orice preț să aibă dreptul de control asupra veniturilor Germaniei. Sfatul alcătuit din trimișii Angliei, Franței, Italiei și Belgiei au ajuns la un înțeles în ce privește amânarea plăților, dar nu s'au putut uni până acum asupra felului cum să se facă controlul, fiindcă nu vor să îngăduie amestecul Franței în treburile dinlăuntru ale Germaniei, nici în ținuturile marginase, ocupate. Ci controlul să-l facă o comisie trimisă de sfat. E nădejde de înțelegere, deși reprezentantul Franței Poincaré ținea cu îndârjire la măsurile aspre contra Germaniei, cărora s'a împotrivit cu tărie Lloyd George, încât era pe aci să se facă o ruptură între Anglia și Franța.

În Rusia bolșevicii au pornit goană aspră împotriva tuturor celor ce nu li-se supun. De curând au judecat la moarte 14 căpetenii de ale socialiștilor și numai cât au amânat îndeplinirea pedepsei. Dacă socialiștii nu se vor mai împotrivi, pedeapsa cu moarte va fi schimbată în temniță grea, pe mai mulți ani. Guvernul n'a vrut să ierte dela pedeapsa cu moarte pe arhiepiscopul Benjamin pentru că s'a împotrivit luării cu puterea a bunurilor și odoadelor bisericesti. Aceice poruiseră la început cu dreptul egal al tuturor acum sunt cei mai strașnici despoți, cari taie și spânzură tot ce nu le place, ori dacă găesc umbră de bănuială că li se împotrivesc. Dar ajunși aici li se apropie și lor sfârșitul, că țărani și lucrătorii nu vor mai putea răbda nedreptățile lor. În anumite ținuturi țărani au și pornit răsvărtirea împotriva stăpânirii sovietelor și au ajuns la ciocniri sângeroase.

Între Turci și Greci continuă vrăjmășia. Deși se părea că la stăruința puterilor mari Grecia își retrage de a Ceatalgea trupele pornite asupra Constantinopolului, mai nou și a întărit rândurile trimițând trupe de artilerie. Guvernul grec a fost înștiințat, că pe la sfârșitul lunii August se va ținea un sfat al puterilor la care vor fi chemați Grecii ca și Turcii pentru că să pună capăt frământărilor nesfârșite din răsărit.

În Bulgaria sunt ținți în închisoare de 3 ani toți ministrii cari au declarat războiul în frunte cu Radoslavov. Ei sunt învinuți că au făcut războiul fără voia poporului și fără hotărârea sfatului țării, numai de dragul regelui lor Ferdinand. Judecata ține încă și abia peste vre o lună se va da sentința în acest proces (pără), cum n'a mai fost altul în vre o țară.

Vești bune dela sate.

Bisericii din *Moroda* jud. Arad, i-a trimis veste de anul nou un credincios, Nicolae Cismaș din America, împreună cu ortacii săi, că vor să o cinstească cu un cias la turn. Banca «Victoria» din Arad a luat asupra-și sarcina să cumpere și să așeze ciasul în turn, ceea ce a împlinit cu cinste — gratuit — spre lauda conducătorilor ei.

Iată ce scrie Nicolae Cismaș «...s'au aflat cu inimă bună și iubitoare de frați și patrie, cari și-au dat obolul pentru această jertfă frumoasă. Aceștia sunt: 1. Petru Foltean cu soția sa Floriția două mii lei, pentru fiicele sale Sofia, Saveta, Măriuță și Ana două mii lei, pentru fiul său Petru două mii lei, așadară de tot Petru Foltean: șase mii lei. 2. Cosman Motorca cu soția sa Măriuța trei mii, pentru fiii lor Iacob și Sofie trei mii, de tot șase mii lei. 3. Mitru Foltean cu soția Floriția și fica Sofie două mii cincisute lei. 4. Petru Șeran pentru înaintarea și fala bisericii două mii cinci sute lei. 5. Nicolae Cismaș cu soția sa Dochiza patru mii, fica sa Dreana două mii, fiul său Remus din câștigul său propriu două mii, de tot opt mii lei.

Întreaga epistolă, care arată legătura sufletească și dragostea ce poartă sus numiții față de satul lor, s'a cetit — la Rusale — în biserică după sfințirea ciasului, în marginile unei predice ocazionale, despre această jertfă și dăruire, atât de mare în lumea materialistă de azi. Pe fețele celor ce umpleau biserica, cete-ai mulțumirea și bucuria sufletului lor, cari toți cu drag și au plecat genunchii și și-au împreunat mâinile la rugăciune pentru viața, pacea, sănătatea și fericirea donatorilor. Am tresărit la lacrimile isvorâte în ochii celor ce au știut și simțit, că pentru părinții lor se face aceasta.

Exprimăm și aci mulțămită sătenilor noștri Nicolae Cismaș, Petru Foltean, Cosman Motorca, Mitru Foltean și Petru Șeran din America pentru darul lor, și nu vom uita ca la toate Liturgiile să le cerem dela bunul Dumnezeu viață, sănătate și fericire, — și până când va bate ciasul în turnul bisericii noastre, credincioșii noștri vor purta cu drag în inimile lor iubire, stimă și recunoștință pentru cei ce au sporit podoaba bisericii din satul nostru. *Moroda*, la 1 Iulie 1922. *Teodor Draia*, preot ortodox, *Aurel Morodan* și *Ștefan Cismaș* epitropi.

O lămurire pentru „Foaia Poporului“.

«Foaia Poporului», gazeta la care colaborează și subsemnatul, ridică glasul împotriva dlui Iorga, pe motivul că marele român a venit în Ardeal și a dascălit pe «tațele din Ardeal».

Domnul Iorga nu a dascălit pe nimeni, ci a scos în evidență valoarea «regătenilor» așezându-i la înătimea ce li se cuvine să stea în viața României mari.

De altfel marele istoric totdeauna a fost dascălul neamului.

Pe «regătenii», — eu simpatizez cu această poreclă, — după cum îi numește «Foaia Poporului»: «necinstiți», «purgași», «excrocii», «aventurieri», «pușlamale», «derbedei», «haimanale», «lichele» etc. curat ca la ușa cortului, dl Iorga totdeauna i-a lovit.

Și poate că i-a lovit prea tare și prea dureros, de aceea Apostolul neamului românesc, a suferit multe, foarte multe în viață.

După câte văd «Foaia Poporului» nu prea este în măsură să judece ori să aprecieze faptele dlui Iorga.

Insuși domnul Maniu, care merită respectul tuturor Românilor, față de care și eu personal am un adevărat cult, a spus că în fața dlui Iorga, ascultătorii uită de ce culoare politică sunt.

Vrea să zică dispari în fața dlui Iorga așa cum dispare întinericul la lumina soarelui, te mistui, te nimicești, îți pierzi existența.

Să asculte «Foaia Poporului» de cuvintele șefului și va avea mai mult noroc.

Zarand.

Volbură Poiană.

PENTRU SUFLET.

Datornici lui Dumnezeu.

Lucrurile, fără de care nu putem trăi, ne sunt date în cinste. Apa răcoritoare e în cinste, băutura otrăvitoare o cumpărăm pe bani.

Lumina, fără de care nu ne putem desvolta ne vine fără plată.

Aierul, cel mai deplin lucru lăsat de Dumnezeu, e în cinste.

Indreptăţirea noastră la mântuire e gratuită. Fiul lui Dumnezeu s'a jertfit pentru noi ca nici unul să nu rămână în osândă. Isus Hristos a luat asupra sa toată osânda păcatului şi cu sângele său ne-a răscum-părat. Nu suntem în stare cu tot ce avem să-l plătim pentru aceasta. Dar nici nu ne cere plată pentru aceasta, pentru că mântuirea e zalogul dragostii sale către noi. Cu toate acestea toţi muritorii suntem datornici lui Dumnezeu.

Suntem datori să-l slugim. Şi slujba noastră să o facem cu tot trupul şi sufletul şi cu toată puterea.

Şi aceasta e o lege.

Ochiul e făcut să vadă, urechia să audă, sufletul să fie la Dumnezeu. Acestea sunt legile organelor noastre. Şi pentru toate bunătăţile şi darurile de sus, noi suntem datornici lui Dumnezeu pentru: dragostea Lui.

Pentru păcatele noastre a jertfit pe Fiul său.

Cu toate păcatele noastre, El ne iubeste, şi iubirea Sa, iar nu păcatele noastre ne ţin.

Datornici suntem lui Dumnezeu, pentru puterea cu care ne-a smuls dela peirea sigură şi pentru puterea cu care ne deşteaptă din somnul greu al păcatului. De câteori n'am alunecat în căile perzării, şi ne-a întors la lumină!

Noi suntem schimbăcioşi şi nestatornici, iubirea lui e neclintită.

Lui Dumnezeu avem să-l mulţămim pentru tot ce avem, pentru tot ce suntem. De aceea ca o vie jertfă să ne punem în slujba Lui. Şi datoria către Dumnezeu o plătim de-a-proapelui nostru, pe care-l vedem în necazuri.

Patriarhul Avram era iubitor de oaspeţi.

Intr'o seară trece pela casa sa un moşneag şi-l opreşte să găzduiască la sine. Ii pune înainte de mâncare şi bătrânul, lacom cineză, căci i-se isprăvisse merindea. Dimineaţa îl pofteste la masă şi mănâncă. Mare i-a fost mirarea când a văzut Avram că bătrânul nici sara nici dimineaţa n'a mulţumit pentru mâncare. Şi când a plecat încă n'a spus nici o vorbă de mulţămire. Şi, mănios l-a certat pe bătrân. Dar după ce a plecat călătorul, s'a arătat Dumnezeu lui Avram şi l-a muştrat pentru neabădarea sa zicându-i: «Tu te-ai mânia pentru că acest moşneag, sărac şi flămând n'a mulţumit de mâncare de două ori şi de găzduire, dar Eu nu mi-am pierdut răbdarea că lumea de azi nici nu mă cunoaşte, şi nu-Mi mulţumeşte pentru cele ce-i dau!» Şi s'a ruşinat omul lui Dumnezeu pentru purtarea sa.

T. S.

Şcoala sau biserica?

Pornind dela împrejurarea că în unele sate se dă o luptă înverşunată între preot şi învăţător pentru întâietate şi mai mare cinste în faţa norodului, dl profesor M. Mihăileanu din Piteşti scrie un îndemn vrednic de a trece prin toate casele noastre de creştini.

Dupăcum într'un stat, tot astfel şi într'un sat, trebuie să fie unul singur mai mare, adecă mai ascultat. Cine, preotul, s'au învăţătorul? Aşa punând întrebarea, este foarte anevoe de răspuns. De aceea, spre mai multă înlesnire, eu m'am gândit să o pun aşa: care din două trebuie să fie mai întâi, şcoala sau biserica?

Înţelegeţi?

Indată ce este vorba de oameni, — nu ştiu care din noi, asemănându-se cu cei din prejura, şi mai ales cu cel socotit ca potrivit, — nu se crede vrednic de a sta în frunte.

Altfel însă cred că se priveşte chestiunea atunci când, înlăturându-se supărătoarea concurenţă dintre oameni, se are în vedere numai întrecerea între aşezăminte. De aceea încă odată pun întrebarea: Ce se cuvine să stea în frunte: şcoala sau biserica?

Negreşit că nu uit, că pentru a răspunde cum se cuvine la această întrebare, este nevoe, este neapărată nevoe să re-prindem în sufletul nostru credinţa în Dumnezeu şi respectul pentru aşezămintele şi înfaşetorii lui pe pământ. Trebuie, adecă să ne silim să vedem în preot, nu pe omul, care nu se poate să nu fie copleşit de greşeli şi chiar de păcate, ci pe slujitorul altarului, înzestrat cu puterea, cu înfricoşătoarea putere de a lega şi deslega toate aci pe pământ şi în cer.

Fi-vom noi vrednici să ne mai înălţăm sufletele până la aceste anevoioase culmi ale credinţei? Fi-vom noi destoinici să ne mai pătrundem de adâncă înţelepciune să-pată în cuvintele: Cu smerenia se câştigă cele înalte, cu sărăcia cele bogate? În acest caz şi numai în acest caz, vom izbuti să ne plecăm capetele, nu numai în faţa biserice, dar şi în faţa slujitorilor ei, întocmai ca părinţii şi strămoşii noştri, care încă până acum 50—60 de ani se ridicau cu evlavie şi steteau sfioşi în calea preotului, fără a-i căuta prea mult, nici în faţă, nici în suflet.

Fără a-i căuta prea mult, nici în faţă nici în suflet? Da, desigur că da. Căci nu

cred să fie prea multe făpturi omenestii, care cu deamănuntul fiind cercetate cu lupa (sticla) mult măritoare, să nu dea din belşug hrana lacomelor şi neostenitelor guri clevetitoare. Mai ales, când ne gândim la strămele hotare ale satelor, uşor putem înţelege pentru ce omului aproape cu neputinţă îi este să-şi păzească neştirbită autoritatea morală.

Bine înţeles, că spunând cele de mai sus, nu pierd din vedere că în aceste vremuri de cumplit individualism, (preţuirea de sine) ne vine greu să ne mai plecăm capetele. Nu pierd din vedere că multora din noi par'că li se trage cu plugul peste piept chiar atunci când în biserică stând, aud cuvintele: Capetele noastre Domnului să le plecăm. Atât de semeţi, atât de înfumuraţi, atât de plini de noi înşi-ne suntem noi astăzi!

Totuşi, eu îmi iau voia să strig celor dornici de a pune umărul la ridicarea poporului: Plecându-vă preoţilor, nu oamenilor vă veţi pleca, ci bisericei!

Plângeri dela sate.

Suntem noi aici bucuroşi să prindem veşti bune dela sate, dar nu vom trece cu vederea nici plângerile ce ne vin. E de datoria noastră să spunem răului pe nume ori unde s'ar găsi, căci numai punând ferul roşu pe rană se vindecă. Dacă puterile noastre nu sunt deajuns să înlătore cu totul răul, îl spunem lumii ca să se ruşineze făpturorii lui, să se oprească şi să-l îndrepte. Prindem de astădată numai pe scurt plângerile oamenilor, dar dacă cuvântul nostru nu va găsi răsunet şi nu se întorc spre bine nedreptăţile, vom da în întregime scrisorile de jăluire, cu numele vinovaţilor şi cu faptele lor, arătându-i stăpânirii, ca să-şi ia plata.

Din Nadăş jud. Arad ni-se scrie:

În anul 1919 proprietarul... din Lipova, care îşi are domeniul în vecinătate de hotarul comunei, în prezenţa dlui Dr. Stefan C. Pop şi a dlui Dr. Ioan Suciu ne-a dat voie ca să păşunăm vitele noastre pentru todeauna în întreg hotarul comunei, despre care învoire avem dresat proces verbal cu subscrierile susnumiţilor, cari au fost prezenţi ca martori la acea învoire.

De aiunci şi până în anul acesta proprietarul a umblat şi în dreapta şi în stânga, până când în anul acesta în luna Iunie a adus o comisie, despre care ni-s'a spus că e dela Regiunea Silvică, şi care comisie a oprit păşunatul în chipul următor: Tot o bucată de loc oprit şi alta ne oprit, aşa că nu putem păşuna nici unde e permis fără ca să nu mai trecem şi peste locul oprit, şi aşa am fi tot sub pedepse din partea proprietarului (jidan).

Sătenii nu s'au supus opreliştei pentru că în acest fel nu-şi mai puteau păşuna vitele. La fel se plâng locuitorii împotriva felului cum se face împădurirea care vrea să scutească pământul proprietarului sub cuvânt de împădurire, iar pe locuitori să-i împingă pe hotarul muntos şi pietros al comunei Tăuţ.

La Tâmpa jud. Hunedoara, consilierul agricol lasă unui jidan care stă la Pesta 200 jugăre pământ, iar, în lipsă, expropiază cu totul o familie săsească, din care fac parte, ca rudeni 5 ofiţeri cari au luptat la Tisa. Omul care ne arată aceasta scrie cu mult amar despre acest fel de a lucra, unde nu dreptatea este îndemnul, ci altceva.

Iar din Tichindeal jud. Sibiu ni-se scrie despre fapte urâte săvârşite în numele biserice. Preotul greco-catolic mai de mult a întreprins colectă «prin vechiul regat în numele bisericii noastre dreptcredincioase» de a trebuit să fie oprit, ca unul ce n'avea drept. Dar au strâns deja parale frumoase, din care cumpără pământ pe seama biserice unite, cu bani de ai ortodocşilor.

Acum pleacă din nou la colectat sub cuvânt de a strânge pentru repararea biserice, care este însă în stare bună.

Va fi având biserica din satul vostru multe lipsuri şi sunt ele multe biserici sărace, altele dărâmate din războiu, pe acestea să le ajutaţi, iar nu pe acelea, cari, din poftă de câştig, umblă după ofrande.

Un „om“ bun: abatele Zavoral.

În val-vârtejul de patimi omenestii, pe cari le-a răscolit războiul, le-a fost dat soldaţilor români din fosta Ungarie să găsească o inimă de aur, departe de ţinuturile lor, tocmai în Praga, oraşul, care astăzi este capitala Ceho Slovaciei. Când se frământau bieţii români în patul suferinţelor, când gemeau şi îşi chemau mama sau nevasta sau copilaşii, li se apropia de patul suferinţii lor un strein, care nu le era strein, cehul Prea Cuvioşia Sa abatele Zavoral, şi-i mângăia în graiul românesc, pe care l învăţase anume pentru ca să se poată înţelege cu ai noştri.

Pricepeţi ce va să zică o vorbă rostită în graiul neamului tău, în mijlocul oamenilor cu cari nu te poţi înţelege? Par'că ţi-ar da cineva o alifie tămăduitoare, răcoritoare, câtă vreme te mistuie căldurile şi buzele îţi sunt cojite de focul lor. Nu numai atât: abatele Zavoral a cetit ani îndelungaţi, cât a ţinut războiul, la căpătâiul celor răniţi şi bolnavi, cărţi de veselie şi cărţi de învăţătură, cărţi de rugăciune şi cărţi de îndemnuri bune — ca să descreţească frunţile îndurerate; a dat poruncă să aibă puţinţa, să înveţe cei neştiutori de carte cum să scrie scrisori pe acasă şi a sprijinit de câte ori i-a fost cu puţinţa pe iubirii săi soldaţi români. Ii vedea nedreptăţi şi le-a luat apărarea în faţa unei oblăduiri maştere.

Se poate uita o faptă aşa de bună? «Academia Română» şi «Asociaţiunea» noastră l-au numit membru de onoare al lor. Abatele este un învăţat, care a scris o grămadă de cărţi şi care este unul din predicatorii cei mai de seamă din Ceho-Slovăcia.

În 28.l. c. împlineşte 60 de ani. În ziua aceasta se vor gândi multe sute şi sute de foşti soldaţi români la abatele Zavoral, rugându-se de cer să-i dea încă multe zile fericite.

Pentru cetitorul, care ar vrea să-i dorească în scris vieaţă fericită, lăsăm să se tipărească aici adresa: Opat Method Zavoral, Prague Praha IV. Strahov.

Calendarul săptămânii.

✽ August 31 zile. ✽

Dum. a 11 d. Rusalii: Evanghelia dela Matei c. 18 v. 23—35
gl. 2. Apostolul dela Corinteni I. către Pavel C. 9, v. 2—12.

Zilele săpt.	Calendarul vechiu	Calend. nou
Dum.	7 Cuv. Muc. Dometiu	20 Stefan
Luni	8 S. Muc. Emilian	21 Ioana
Marți	9 Apost. Matia	22 Timoteiu
Merc.	10 Muc. Laurent Arh.	23 Filip
Joi	11 Muc. Euplu Diacon.	24 Bartolomei
Vineri	12 M. Fotie și Anicic.	25 Ludovic
Sâmb.	13 Cuv. Maxim mart.	26 Samuil

Târguri. In 20 August: Mănăsturul-ung. în 21: Baia-mare, Baraolt, Cetatea de baltă, Cozmaș, în 23: Boroșneul-mare, Copșa-mică, Dej, Șercaia, Vințul de sus, în 24: Copșa-mare, Făget, Sebeș (județul Sibiu), în 25: Bicaz, Corond, Merghindeal, Zerindul-mare.

Știrile săptămânei.

Calendarul săptămânei îl întregim de acum și cu arătarea evangheliei și apostolului Duminicii și a sărbătorii de peste săptămână, pentruca bunii creștini, cari se îndeletnicesc în vreme cu răgaz cu cetirea din sfânta Biblie, să găsească ușor și acasă cuvântul mântuirii, pe care l-au auzit vestindu-se în biserică.

A. S. R. Principesa Elisabeta împreună cu soțul ei, Principele Gheorghe, moștenitorul tronului grecesc, a sosit în țară. Ne mai aducem aminte de boala grea prin care a trecut. Dumnezeu a ascultat rugăciunile fierbinți a celor două popoare și ia dăruit sănătatea. Acum vine să se întărească la aerul munților noștri, pe care i-a iubit. Intreaga țară îi primește cu bucurie și cu urare de fericire.

La orfelinatul bisericii ortodoxe din Sibiu este loc pentru o mamă a orfanilor, care cu căldura și cu dragostea unei mame adevărate să îngrijască de micii orfani, lipsiți prea de timpuriu de ocrotirea părintească. Dacă vre una din mulțimea de preotese văduve, sau altă femeie cu purtare neexcepționabilă și cu tragere de inimă către copilași, ar simți aplecare și devotament pentru această chemare, să și înainteze cererea la adresa Consistorului arhidiecezan până la 15 August v. a. c. arătând referințele familiare.

Mama orfanilor, pe lângă locuință și întreținerea întreagă, va primi și o retribuție corespunzătoare.

Un fond al conștiinței s'a făcut la ministerul ce îngrijește visteria Americii. Anume oameni cari și-au întins mâna la bani de ai țării, nu i rabdă inima să nu-i dea înapoi. Ei trimet banii fără să-și spună numelé. Fondul s'a făcut la 1811 când cei dintâi a trimes 5 dolari. Cea mai mică sumă înapoiată țării au fost 2 cenți, cea mai mare 30.000 dolari. Dacă s'ar întoarce țării noastre toți banii câți au lunecat în buzunare pe nedreptul, poate țara și-ar putea plăti toate datorile din afară, ca și din lăuntru. Dar unde sunt la noi oameni de conștiință cari și dacă au făcut o nedreptate caută, mai târziu, să o îndrepte.

Trupe ungurești au fost aduse, împotriva hotărârilor de pace, și pe lățimea liniei de 5 kilometri dela granița noastră, sub cuvânt de a întări posturile de jandarmi. După știrile mai noi Ungaria și-a sporit armata la 650.000 soldați gata de războiu, deși tratatul de pace o obligă la desarmare.

Leac contra beției. In Svedia și Norvegia, când cineva se îmbată e dus la închisoare și acolo nu i se dă altă hrană decât pâne muiată în vin și un măr. Pânea e pusă în vin cu un ceas înainte mesei. In prima zi bețivul mănâncă pânea cu multă poftă, a doua zi o mănâncă de foame, a treia zi îi e însă scârbă de această mâncare. După 8—10 zile bețivul se scârbește de beaură într'atâta, că se lasă de ea pentru totdeauna.

Iată un leac, care s'ar putea încerca și la noi.

Petroleul arde cu mai multă lumină dacă punem în el o bucată de camfor de mărimea unei nuci, sau dacă punem sare în el, cât luăm cu vârful cuțitului.

Furnicile le scoatem din dulapuri și din casă, dacă punem unde se adună frunze de soc uscate sau verzi.

Un lucru bun a făcut direcțiunea școlai civile din Cluj când a hotărât să introducă peste tot portul românesc în școală. Elevii dela sate sunt îndatorați să se poarte iarna ca și vara în portul din satul lor, făcut din pânuri și pânzături țesute acasă. Și folosul e îndoit, de o parte se ridică cinstirea portului românesc, de alta se cruță părinții, cari nu trebuie să dea bani mulți pe haine slabe.

Direcțiunile financiare au fost provocate să arate ce restanțe de dări sunt neîncasate în țară. Rapoartele se vor trimite ministrului la sfârșitul lui Septemvrie.

Recolta pământului din ăst-an. S'a făcut socoteala asupra producției din vara aceasta și s'a constatat că: 1. S'au sămănat 2.400.000 hectare cu grâu, care a produs 2.400.000 tone. Pentru populația din țară se cere o cantitate de 1.800.000 deci rămâne să se vândă afară din țară 150.000 tone, tocmai cât avem să trimitem în Franța și în Elveția. 2. Orz avem 1.600.000 și de vânzare 2.000.000. 3. Ovăs nu s'a treerat tot. Se dă cu socoteala să ne rămâie pentru export 1/2 mil. tone. 4. Cucuruzul din pricina secetei va avea o recoltă slabă. Totuși din cele 3.800.000 tone de producție se pot exporta 1.300.000 tone.

Carnea tare fierbe mai repede și se face moale, când turnăm în apa în care fierbe carnea puțin oțet.

Nesocotința pricinuește moarte. Un sătean dela Hagiești înapoindu-se din câmp cu căruța a trântit pe fân pușca încărcată. In drum pușca lunecă de pe fân și omul vrând să ridice arma, ea s'a descărcat, omorându-l pe loc.

Boale la vite. Poate în urma secetii mari și a lipsei de apă se ivesc tot mai multe boale printre vite, în diferite ținuturi. Oamenii fac bine să asculte sfatul veterinarilor (doftori de vite) și să le altoiască.

Un om de treabă și un copil rău. Pe cât ne bucurăm de fapta cinstită a unui, ne amărăște năravul rău ce a cuprins pe un copil nevârstnic. Omul a găsit pe o stradă a Bucureștilor o cutie în care era un ceas de aur, o brățară incrustată cu pietri scumpe și cercei frumoși. In loc să le ascundă și păstreze pentru sine, cum ar fi făcut cei mulți cu nume de creștin, le-a dus la poliție, unde păgușul le va fi găsit de bună seamă. Așa a făcut omul mare. Iară un copil de 10 ani se face spărgător de biserică. Stricând zarul ușii, fură de acolo o cutie cu bani, strânși cu discul și alte mărunțisuri, ce l-au ispitit, de prin altar. Se înțelege i-s'a dat curând de urmă și rușine mare a cuprins pe părinții, cari vor fi și pedepsiți pentru negrija de creșterea copilului lor.

Intoarcerea Românilor aflători la Moscova a fost învoită de guvernul sovietic, dacă pot arăta încuviințarea guvernului român de a se întoarce în țară. De ce le arde bolșevicilor de această învoire, dacă oamenii vor să se întoarcă în țara lor?

Ungurii de peste graniță caută să îndemne la ațărare împotriva țării și a stăpânirii românești punând premii (câte în bani) pentru o poezie de ațărare 2000 coroane, pentru povestiri de acelaș fel 3 mii, pentru o lucrare asupra chipului de reînțregire a Ungariei 5 mii. Adevărat că coroana ungurească e fără mare preț, de ținut seamă este însă meșteșugul unguresc, cum în tot felul vreau să ne surupe.

Fericire ori nenorocire? s'a întrebat lumea când a văzut urcându-se repede leul. Ar fi să coboare prețurile la mărfuri și scumpetea să scadă, dar de altă parte negustorii nu mai cumpără, nu pot exporta și țaranul nu poate vinde bucatele. E și bine și rău în urcarea leului. De bună seamă însă mai mult bine, numai de s'ar putea ținea pe calea de urcuș.

Un tren de marfă a trecut la stația Timișul de jos peste o cireadă de vite, omorând 10 vaci, din negrija păzitorului.

Un foc grozav s'a iscat în mijlocul orașului Chișinău, capitala Basarabiei, nimicind multe case și lăsând fără adăpost peste 400 oameni. Pagubele trec peste 10 milioane.

Intâia improprietărire în județul Arad se face în comuna Glogovaț pe moșia statului, în prezența dlui ministru Constantinescu cu obicinuitele sărbări. In Satu-Mare s'au făcut expropriieri până acum în comunele Satu-mare, Peleş, Lazuri și Noroieni. Lucrările de improprietărire vor continua în Botiz și Barcău.

Lumina electrică se scumpește la Sibiu în urma urcării prețului materialului și a lucrătorilor. Prețul urcării se poate vedea la expeditul orașenesc.

La școala superioară de comerț din Hațeg, (jud. Hunedoara), a început a se face înscrierile pentru viitorul an școlar.

In școală va funcționa și Internat, care în schimbul unei plăți modeste va da elevilor o întreținere sănătoasă și supraveghiere atentă.

La cerere Direcțiunea școlii dă informații mai amănunțite.

Un balon belgian plecat din Genova a rătăcit și a căzut pe pământul țării noastre în hotarul comunei Novaci. In cădere a rămas atârnat de vârful unor copaci. Cei doi oameni din el s'au scoborât, iar când sătenii au încercat să l desfacă din crengi, balonul a scăpat și a apucat răzna fără conducător. Pe urmă a căzut pe hotarul altei comune și de acolo a fost dus la București, unde au plecat și cei ce veniseră cu el.

In China s'a deslănțuit o groznică furtună. Dinspre apus a pornit să sufle puternic vântul numit *taifun*, care a răscolit valurile mării în apropierea orașului Swatan, încât s'au ridicat la înălțime de 20 metri, au rupt funiile cu cari erau legate corăbiile în port și s'au revărsat peste cea mai mare parte a orașului înecând o mulțime de oameni. Vântul a dărâmat case și a ridicat în văzduh oamenii scăpați de valuri. După știrile sosite vântul îngrozitor a dărâmat 10 orașe și o mulțime de sate pricinuind moartea alor peste 50.000 de oameni.

Un cuptor încălzit cu razele soarelui a întocmit un învățat. Căldura soarelui prinsă și introdusă în cuptor, îl inferbântă, așa că se poate fierbe pe el orice mâncare.

Mari straturi de cărbuni s'au găsit pe hotarul comunei Sântă-Maria din județul Cojocna. Se crede că zilnic s'ar putea scoate câte 50 vagoane. Bogăția asta este sub pământul unui Român și ar fi foarte bine ca tot Români să alcătuiască societatea cu banii căruia să se scoată cărbunele.

Mulțumire. Credincioșii bisericii ortom. din comuna Șeica-mare mulțumesc și pe această cale dlui senator de Cincumare Ignatie Mircea, pentru frumoasa donațiune făcută bisericii de aici, ajutându-i la cumpărarea unui clopot cu suma de 5000 lei. Dumnezeu să răsplătească însuși fapta bună. Ch. Marcu, paroh.

Loc de doică

la o casă bună caută o femeie tinără, în vârstă de 17 ani. Adresa la Administrația foii noastre.

(7) 1-3

30 buți de vin

sunt de vânzare, de 600—700 litri, de prima calitate, folosite, dar în stare bună. A se întreba la Markus Mandl, strada Honterus Nr. 11.

1-2